

หลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี
คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ชื่อหลักสูตร

- ๑.๑ ชื่อหลักสูตรภาษาไทย หลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี (ป.บ.ล.)
๑.๒ ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ Certificate Program in Pali

๒. ชื่อประกาศนียบัตร

- ๒.๑ ชื่อประกาศนียบัตรภาษาไทย
๒.๑.๑ ชื่อเต็ม ประกาศนียบัตรภาษาบาลี
๒.๑.๒ ชื่อย่อ ป.บ.ล.
๒.๒ ชื่อประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ
๒.๒.๑ ชื่อเต็ม Certificate in Pali
๒.๒.๒ ชื่อย่อ Cert. In Pali

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาบาลีและสันสกฤต คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. หลักการและเหตุผล

ภาษาบาลีมีความสำคัญในฐานะที่เป็นภาษาที่รักษาคำสอนดั้งเดิมของพระพุทธเจ้าไว้ เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทย และมีคุณค่าในฐานะเป็นภาษาหลักแห่งวรรณคดีทางพระพุทธศาสนาในแง่ที่สื่อความคิด ความเข้าใจและหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าสืบต่อกันมาเป็นลำดับ ทำให้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ดำรงอยู่เป็นหลักการดำเนินชีวิตของมนุษย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาสถาบันหนึ่งซึ่งให้การศึกษาด้านพระพุทธศาสนา เน้นการศึกษาวิชาชั้นสูงคือพระไตรปิฎกและวิชาการชั้นสูง แก่พระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในแต่ละปีมีบรรพชิตและคฤหัสถ์เข้ามาศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก

เนื่องจากบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่เข้ามาศึกษาค้นคว้า ตลอดทั้งผู้สนใจทั่วไปต่างมีปัญหาความรู้พื้นฐานด้านการใช้ภาษาบาลีเพื่อศึกษาค้นคว้าวรรณคดีบาลีทั้งในแง่การอ่านและการเขียน ตลอดจนถึงการแปลและตีความหลักธรรมต่าง ๆ จึงไม่สามารถศึกษาพระพุทธศาสนาให้สมบูรณ์ได้

ภาควิชาภาษาบาลีและสันสกฤต คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มองเห็นปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวจึงได้พัฒนาและจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี (ป.บล.) ขึ้น เพื่อให้ความรู้พื้นฐานแก่นักศึกษาที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ และผู้สนใจทั่วไป โดยใช้เวลาศึกษา ๑ ปี หรือ ๒ ภาคการศึกษา

๕. วัตถุประสงค์

๕.๑ เพื่อให้ทราบถึงหลักภาษาบาลีและสามารถใช้ภาษาบาลีในการศึกษาค้นคว้าคัมภีร์พระพุทธศาสนาที่เป็นภาษาบาลีได้

๕.๒ เพื่อให้สามารถแปลและตีความหลักธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีบาลีได้

๕.๓ เพื่อบริการวิชาการด้านภาษาบาลีแก่พระภิกษุสามเณรทั่วไป นิสิตของมหาวิทยาลัย และประชาชนทั่วไปให้มีความรู้

๖. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตร มี ๓๐ หน่วยกิต แบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มวิชา คือ

๑. กลุ่มวิชาบาลีไวยากรณ์ ๘ หน่วยกิต

๑๐๒ ๑๐๑	บาลีไวยากรณ์ ๑ (Pali Grammar I)	๒(๒-๐-๔)
๑๐๒ ๑๐๒	บาลีไวยากรณ์ ๒ (Pali Grammar II)	๒(๒-๐-๔)
๑๐๒ ๑๐๓	บาลีไวยากรณ์ ๓ (Pali Grammar III)	๒(๒-๐-๔)
๑๐๒ ๑๐๔	บาลีไวยากรณ์ ๔ (Pali Grammar IV)	๒(๒-๐-๔)

๒. กลุ่มวิชาแปลบาลีเป็นไทย ๔ หน่วยกิต

๑๐๑ ๑๐๕	แปลบาลีเป็นไทย ๑ (Pali- Thai Translation I)	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๑๐๖	วิธีสัมพันธภาษาบาลี (Method of Pali Words Agreement)	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๑๐๗	แปลบาลีเป็นไทย ๒ (Pali- Thai Translation II)	๒(๒-๐-๔)
๑๐๑ ๑๐๘	แปลบาลีเป็นไทย ๓ (Pali- Thai Translation III)	๒(๒-๐-๔)

๓. กลุ่มวิชาแปลไทยเป็นบาลี ๖ หน่วยกิต
- ๑๐๒ ๑๐๘ แปลไทยเป็นบาลี ๑
(Thai - Pali Translation I) ๒(๒-๐-๔)
- ๑๐๒ ๑๑๐ แปลไทยเป็นบาลี ๒
(Thai - Pali Translation II) ๒(๒-๐-๔)
- ๑๐๒ ๑๑๑ แปลไทยเป็นบาลี ๓
(Thai - Pali Translation III) ๒(๒-๐-๔)
๔. กลุ่มจันท์ลักษณ์และการเขียนบาลี ๔ หน่วยกิต
- ๑๐๒ ๑๑๒ จันท์ลักษณ์
(Pali Prosody) ๒(๒-๐-๔)
- ๑๐๒ ๑๑๓ การเขียนและปริวรรตบาลี
(Pali Writing and Transliteration) ๒(๒-๐-๔)
๕. กลุ่มวิชาสนทนาและประวัติวรรณคดีบาลี ๔ หน่วยกิต
- ๑๐๒ ๑๑๔ สนทนาภาษาบาลี
(Pali Conversation I) ๒(๒-๐-๔)
- ๑๐๒ ๑๑๕ ประวัติวรรณคดีบาลี
(History of Pali Literature) ๒(๒-๐-๔)
- หมายเหตุ เลขรหัสวิชา สามตัวแรก หมายถึง ตัวที่ ๑ คือ คณะพุทธศาสตร์
ตัวที่ ๒-๓ คือ วิชาเอก
สามตัวหลัง หมายถึง ตัวที่ ๑ คือ ปีการศึกษา
ตัวที่ ๒-๓ คือ รายวิชา

๖. แนวตั้งเขปรายวิชา

หลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี (ป.บล.)

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดปีการศึกษา ๓๐ หน่วยกิต

ระยะเวลาการศึกษา ๑ ปี หรือ ๒ ภาคการศึกษา

๑. กลุ่มวิชาบาลีไวยากรณ์ ๘ หน่วยกิต

- ๑๐๒ ๑๐๑ บาลีไวยากรณ์ ๑ (Pali Grammar I) ๒ หน่วยกิต
ศึกษาอักษร การเขียน การอ่านภาษาบาลี อักษรไทย ให้อ่านฐานกรณ์
การออกเสียงพยัญชนะสังโยค และการเชื่อมอักษรด้วยสนธิกริโยปกรณ์
- ๑๐๒ ๑๐๒ บาลีไวยากรณ์ ๒ (Pali Grammar II) ๒ หน่วยกิต
ศึกษาประเภทของคำนามและวิธีแจกตามองค์ประกอบของนามรวมทั้ง
ศึกษาสังขยา และอภัยยศัพท์
- ๑๐๒ ๑๐๓ บาลีไวยากรณ์ ๓ (Pali Grammar III) ๒ หน่วยกิต
ศึกษากิริยาอาขยาต นามกิตก์ และกิริยากิตก์
- ๑๐๒ ๑๐๔ บาลีไวยากรณ์ ๔ (Pali Grammar IV) ๒ หน่วยกิต
ศึกษาบทสมาส และตัทธิต

๒. กลุ่มวิชาแปลบาลีเป็นไทย ๘ หน่วยกิต

- ๑๐๑ ๑๐๕ แปลบาลีเป็นไทย ๑
(Pali- Thai Translation I) ๒ หน่วยกิต
ศึกษาหลักการและการแปลภาษาบาลีเป็นภาษาไทยทั้งโดยพยัญชนะและ
โดยอรรถ
- ๑๐๑ ๑๐๖ วิธีสัมพันธ์ภาษาบาลี
(Method of Pali Words Agreement) ๒ หน่วยกิต
ศึกษาหลักการและวิธีสัมพันธ์คำในประโยคภาษาบาลีตามหลัก
วากยสัมพันธ์
- ๑๐๑ ๑๐๗ แปลบาลีเป็นไทย ๒
(Pali- Thai Translation II) ๒ หน่วยกิต
ศึกษาวิธีแปลและตีความภาษาบาลีในหนังสืออัมมปทัฏฐกถาที่กำหนด
- ๑๐๑ ๑๐๘ แปลบาลีเป็นไทย ๓
(Pali- Thai Translation III) ๒ หน่วยกิต
ศึกษาวิธีแปลและตีความภาษาบาลี โดยใช้หนังสือชาตกัฏฐกถาที่กำหนด

๓. กลุ่มวิชาแปลไทยเป็นบาลี ๖ หน่วยกิต

๑๐๒ ๑๐๙ แปลไทยเป็นบาลี ๑

(Thai - Pali Translation I)

๒ หน่วยกิต

ศึกษาหลักการและแต่งภาษาไทยเป็นภาษาบาลี

๑๐๒ ๑๑๐ แปลไทยเป็นบาลี ๒

(Thai - Pali Translation II)

๒ หน่วยกิต

ศึกษาการแต่งภาษาไทยเป็นภาษาบาลีจากหนังสือขัมมปทัฏฐกถาที่

กำหนด

๑๐๒ ๑๑๑ แปลไทยเป็นบาลี ๓

(Thai - Pali Translation III)

๒ หน่วยกิต

ศึกษาวิธีแปลภาษาไทยเป็นภาษาบาลีจากหนังสือชาดกัฏฐกถาที่กำหนด

๔. กลุ่มนันทลักษณ์และการเขียนบาลี ๔ หน่วยกิต

๑๐๒ ๑๑๒ นันทลักษณ์

(Pali Prosody)

๒ หน่วยกิต

ศึกษาหลักเกณฑ์และประเภทของฉันท ๖ ประเภท คือ ปัฐยาวัตรฉันท

อินทรวีเชียรฉันท อุเปนทรวีเชียรฉันท อินทวงศ์ฉันท ว่างัฏฐฉันท และ

วสันตฉันท ในขัมมปทัฏฐกถา คัมภีร์วุตโตทัย และหนังสือสวคมนตรี

๑๐๒ ๑๑๓ การเขียนและปริวรรตบาลี

(Pali Writing and Transliteration)

๒ หน่วยกิต

ศึกษาหลักการและวิธีเขียนภาษาบาลีและปริวรรตภาษาบาลีอักษรไทย

เป็นอักษรโรมันและอักษรขอม และปริวรรตอักษรโรมันและอักษรขอม

เป็นอักษรไทย

๕. กลุ่มวิชาสนทนาและประวัติวรรณคดีบาลี ๔ หน่วยกิต

๑๐๒ ๑๑๔ สนทนาภาษาบาลี

(Pali Conversation I)

๒ หน่วยกิต

ศึกษาหลักการและวิธีสนทนาภาษาบาลีจากหนังสือที่กำหนด

๑๐๒ ๑๑๕ ประวัติวรรณคดีบาลี

๒ หน่วยกิต

(History of Pali Literature)

ศึกษาประวัติวรรณคดีบาลีพระไตรปิฎกและคัมภีร์รุ่นหลัง
